

Maročani in monarhisti delajo preglavice španskim fašistom

Pogledništvo fašistične armade skuša zadušiti revolto, ki je zavzela že velik obseg. Vlado le-talci uničili nacijska bombna letala po bombardiranju Santandra. Jugoslovanski parnik poplavljen v bližini španskega obročja?

Municipijska trgovina v cvetju

Trgovci s smrtjo delajo masne kupčije s tujimi državami

Washington. — (FP) — Ameriška municijska in orožna trgovina s tujimi državami cvete kakor že dolgo ne. Državni departament poroča, da so ameriški trgovci s smrtjo v juliju prodali tujim državam za \$1,700,204 municije, orožja in aeroplanov. Kitajska je bila v zadnjem mesecu najboljši odjemalec. Bojnih potrebčin je nakupila za \$309,870, od katere vsote je šlo \$293,226 za bojna letala. Njena napadalka, Japonska, je kupila sličnega materiala za \$208,578. Od te vsote je šlo \$97,415 za letalske stroje.

Nemčija je v juliju dobila v Ameriki za \$40,642 municije in letalskih strojev — slednjih za \$32,644.

Tudi Mehika je bila dobra odjemalka. Z municijskimi baroni je naredila kupčije za \$205,885, od katere vsote je šlo \$192,290 za trgovska letala. Za revolverje in municije je potrošila \$42,000. Še večji kot z municijo pa je biliznis s starim železom, ki se rabi v vojne svrhe. V maju je izvoz starega železa iz Amerike znašal 630,671 tonov, kar je skoraj desetkrat več kakor je znašal izvoz meseca januarja. Večina tega železa je šlo na Japonsko. V prvih štirih mesecih tekočega leta je Japonska izvozila iz Amerike 773,406 tonov starega železa ali toliko kakor vse leto 1933.

Veliko povpraševanje po starem železu se pozna tudi pri cenah, ki stalno naraščajo. Zdjastane ton starega železa okrog \$20, kar je najvišja cena od zadnje svetovne vojne.

Organiziranje uradnih uslužbencev

Nova unija izdala 36 čarterjev v 29 mestih

New York. — (UNS) — Unija uradnih in profesionalnih delavcev CIO je od svoje ustanovitve pred dvema mesecema izdala že 36 čarterjev krajevnim unijam v 29 mestih, nadaljnjih 21 aplikacij v enakem številu mest pa še čaka rešitve. Članstvo unije se je v tem času zvišalo 50%, pravi njen glavni tajnik Eugene Turner.

Čarterji ali poslovnice so bile izdane krajevnim unijam v New Yorku, Philadelphiji, Indianopolisu, Phoenixu (Ariz.), New Havenu (Conn.), Akronu, Los Angelesu, Bostonu, Baltimoru, Chicagu, Detroitu, Clevelandu, Newarku (N. J.), Pittsburghu, Washingtonu, Port Wayneu in South Bendu (Ind.), Cincinnatiju, Hartfordu (Conn.), Newportu (Ky.).

Aplikacije za poslovnice so vložile nove unije v Los Angelesu in San Franciscu, Cal.; St. Paulu in Minneapolisu, Minn.; Milwaukeeju; Peoriji, Ill.; Birminghamu, Ala.; Bridgeportu, New Britainu in Stanfordsu, Conn.; Syracuseu, Rochesterju in Uticu, N. Y.; Ann Arborju, Pontiacu in Flintu, Mich.; v New Bedfordu, Lynnu, Brocktonu in Springfieldu, Mass.

Velik vihar v New Yorku in Chicagu

Sestnajst oseb izgubilo življenje

New York, 12. avg. — Sestnajst ljudi je izgubilo življenje, štiri pa so bile težko ranjene, ko so vihar in deževni nalivi podrli neko stanovanjsko poslopje v New Brightonu na Staten Islandu. Utrgal se je oblak in voda je razdejala odvodne cevi poleg stanovanjske hiše, nakar se je hiša zrušila.

V stanovanju so živeli člani šestih družin in nekateri izmed njih še pogrešajo. Bojazen je, da so tudi ti našli smrt v razvalinah.

Chicago, 12. avg. — Silen vihar, spremljan z deževnimi nalivi, je sinoči napravil veliko škodo v mestu in okolici. Štirinajst oseb je bilo ranjenih in škoda, ki jo je povzročil vihar, znaša več tisoč dolarjev. Podiral je drevesa in v nekaterih delih mesta paraliziral cestni promet. Veliko število poslopj je bilo poškodovanih.

Ploha je sledila viharju, ki je brzel 60 milj na uro. Deloma je poškodoval poslopja na letališču Ashburn, ki se nahaja ob Cicero ave. in 83rd st. Bert Hatch je dobil težke poškodbe, ko ga je udarilo krilo letala, ki se je v viharju spustilo na tla.

Lewisova unija raztegnila aktivnosti

Milwaukee, Wis., 12. avg. — Unija združenih avtnih delavcev, včlanjena v Lewisovi organizaciji CIO, je raztegnila svoje aktivnosti tudi na druge industrije v Milwaukeeju. Zdjastane je lotila naloga, da potegne gostilničarje v svoj krog. Natakariji in drugi delavci, ki so uposleni v gostilnah, so že organizirani v različnih unijah Ameriške delavske federacije. Če se bodo gostilničarji organizirali v uniji CIO, je nevarnost, da bodo člani unij ADF piketirali gostilne in tega se boje, ker bi to škodovalo njihovemu biznisu.

Zupani proti redukciji WPA

Washington. — Ameriška županska konferenca se je izrekla za Schwellenbach-Allanovo resolucijo, ki določa, da WPA ne sme odaloviti nobenega relativnega delavca, ki ne more dobiti dela v privatni industriji ob obstoječi plači. Županska konferenca pravi, da se 75% odalovljenih delavcev obrne za pomoč na občine.



"Nič ni treba skrbeti glede znižanja mezd." "Res je, saj so tako nizke, da ne morejo biti bolj."

Kompanijska strahovlada v Michiganu

Oblast v železnem okrožju v rokah vigilantov

Ironwood, Mich. — Odkar so prišli semkaj organizatorji CIO, da organizirajo rudarje, je vsa oblast prešla v roke vigilantom, ki širijo sličen teror kakor so ga do nedavna širili kompanijski pobojniki v notoričnem okraju Harlanu, Ky. Okraj Gogebec v gornjem Michiganu so spreminili v pravi peklo za delavske organizatorje.

Kompanije se poslužujejo vseh metod, da preprečijo organiziranje rudarjev in gozdarjev. Inkušnje organizatorja Norma L. Harrisa so tipične. Prvi teden po svojem prihodu iz West Virginije je sklical shod. Najel je dvorano v poslopju Wakefield Memorial, za katero je moral plačati vnaprej. Toda še predno je bil dobro izposlopan, je mestni klerk poklical policijskega šefa Stanleyja Tyacka, a katerim sta organizirala vigilante za razbitje shoda.

Shod ni bil javen, kar pa ni motilo vigilantov, katerim so načeloval pokrajni klerk, policijski šef in dr. Wilson. Enostavno so udri v dvorano, kjer se je policijski šef spravil na mizo poleg gozdnarja in ga pričel motiti in groziti. Shod je bil razbit. Organizator je potem skušal dobiti dovoljenje za shod v parku, toda ga ni dobil.

Kmalu po svojem prihodu v Ironwood je Harris dobil tudi obisk politije in kompanijskih pobojnikov v hotelu, kjer so ga najprej skušali provocirati. Nekdo mu je ponudil roko v pozdrav, dobil pa je udarec v obraz. Banda vigilantov mu je nato ukazala, naj se še pred nočjo pobere iz mesta, kar pa ni storil. Potem so vigilantni napadli urad gozdarske unije in stavkarje izgnali iz mesta, njih odvodnika Henryja Pralla pa ugrabili, ga pretepli in odpeljali čez mejo v Wisconsin.

Za svoje strahovlado dobe pobojniki po pet dolarjev za vsako nasilje. Unijske organizatorje — in tudi gozdarske stavkarje — napadajo in pode iz mesta po pretvezo, da so — "komunisti".

Družbe skušajo na vse načine rudarje priiliti v "neodvisne" (kompanijske) unije. Pri tem se poslužujejo "volitev", katere nadzorujejo bossi, kompanijski klerki pa stajajo glasove. Potem naznanijo, da imajo "večino". V tem mestu pravijo, da imajo 500 članov, v resnici pa je le 58 delavcev plačalo po 25c mesečnega asesmenta.

Čevljarji v New Yorku za unijo CIO

6802 delavca za CIO, 690 za ADF

New York. — (UNS) — Čevljarški delavci v New Yorku so se izrekli z ogromno večino za CIO. Pri volitvah v 77 tovarnah pod vodstvom delavskega odbora je čevljarška unija CIO (United Shoe Workers of America) dobila 6802 glasova, unija Ameriške delavske federacije (Boot and Shoe Workers) pa 690 glasov. Glasovanja se je udeležilo okrog 7500 delavcev. Unija ADF je dobila večino le v dveh majhnih tovarnah.

To so bile prve volitve za unijsko reprezentacijo, ki so zajele vso industrijo v nekem kraju. Pred volitvami sta se obe uniji dogovorili, da se porazena unija umakne s pozorišča in da sklepata pogodbe za vse čevljarške delavce v New Yorku unija, ki dobi večino pri tovarniških volitvah.

NOVA POTEZA PROTIUNJLSKIH DELODAJALCEV

"Neodvisna" delavska federacija ustanovljena

SABOTAŽA PRAVIH UNIJ

Hershey, Pa. — Novo gibanje, čigar cilj je uničenje Ameriške delavske federacije in Odbora za industrijsko organizacijo, je dobilo zamah na konferenci, katere so se udeležili reprezentantje kompanijskih unij. Prišli so v to mesto, ki je pod popolno kontrolo Hershey Chocolate Co., z instrukcijami od direktorjev mogočnih industrijskih korporacij, naj storijo "neodvisno ameriško delavsko federacijo", ki naj potegne v svoj krog vse kompanijske unije.

Konferenca se je vrnila za zaprtimi vrati, kar je bilo v tem mestu, kjer Hershey Co. poseduje vse hotele in se morajo avtoritete pokoriti njenim ukazom, lahka stvar. Imena "delegatov" in njihovi naslovi niso bili objavljeni, toda izvedelo se je, da so se konference udeležili reprezentantje kakih tristo kompanijskih unij. Glavni govorniki so bili ljudje, ki so znani kot voditelji kompanijskih unij pri velikih korporacijah. Svoje podrepnike so poslale na konferenco Remington-Rand Co., Bethlehem Steel Corp., Electric Boat Co., Republic Steel Corp. in druge korporacije, ki so skovale zaroto, da zatrejo vse prave delavske organizacije. Večina firm, ki vzdržujejo kompanijske unije in katere so poslale "delegate" na konferenco, je obtožena kršenja Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Cilj "Neodvisne ameriške delavske federacije" je intervencija v vseh slučajih tožb, ki jih delavske unije vložijo pri federalnem delavskem razsodišču proti korporacijam glede kršenja Wagnerjevega zakona. Uradniki nove "delavske" organizacije so bili izbrani na seji direktorjev industrijskih korporacij, toda njihova imena še niso bila objavljena. To se bo zgodilo čez nekaj tednov, ko bo javnost formalno obveščena o ustanovitvi "splošne zveze delavskih unij".

Kongresnik Hoffman, republikanec iz Michiganu, je bil glavni govornik na javnem shodu, ki je sledil tajni konferenci. V svojem govoru je napadal Rooseveltovo administracijo, michiganskega governorja Murphyja in progresivce v kongresu, hvallil pa Forda in druge magnate, ki vodijo boj proti unijam.

Tekstilni delavci zastavkali v Kanadi

Montreal, Kanada. — Več kot deset tisoč delavcev počiva zaradi stavke, ki jo je oklicala Zveza tekstilnih delavcev v tovarnah Dominion Textile Limited in Montreal Cotton Co. Alfred Cote, predsednik unije, je dejal, da je stavka izbruhnila, ko so tovarnarji odbili zahteve glede priznanja unije in skrajšanja delovnih ur. Magnatje pravijo, da se ne bodo podali, kas pomeni, da se bo konflikt podaljšal.

Na ta sporazum so bili pristali tudi podjetniki. Čevljarška unija CIO je avtomatično prevzela enforsiranje obstoječih kolektivnih pogodb med nekaterimi podjetniki in unijo ADF, v ostalih tovarnah pa se vrše pogajanja za sklenitev novih pogodb.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
CLASIS IN LASTNINA SLOVENSKIH NARODNIH
PODPORNE ZDRUŽENJE
Organ of and published by the Slovene National Health Society

Redakcija: na Edinburski ulici (vreme) in Kanada
\$2.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.00 na štiri tedne; in Chicago
in Ohio \$1.50 na leto, \$2.00 na pol leta; in Londonu
\$3.00 na leto.

Subscription rates: for the United States (single copies)
and Canada \$1.00 per year, Chicago and Ohio \$1.50 per year,
London \$3.00 per year.

Črna opomba po dopisovanju. — Obračunski listi in odgovori
na pisma se pošiljajo. Redakcija odgovarja na pisma, ki so
prejela, vendar ni odgovorna za vse pisma, ki so poslana.
Črna opomba po dopisovanju. — Obračunski listi in odgovori
na pisma se pošiljajo. Redakcija odgovarja na pisma, ki so
prejela, vendar ni odgovorna za vse pisma, ki so poslana.

Members of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Piknik društva št. 39 SNPJ
Chicago, Ill. — Kdo si ne želi v vročih poletnih dneh razvedrila v prosti naravi med prijatelji in znanci? Bredzvomno gre vsako rad včasih ven iz mestnega hrupa v prijetno naravo, da se v hladni senci in čistem zraku pozabava v veselju družbi.

Društvo "Narodni Vitez" št. 39 SNPJ priredi velik piknik v nedeljo, 16. avgusta, na znaniem Keglovem vrtu v Willow Springsu. Društva v Chicagu in okolici ter prijatelji ste vabljene, da se udeležite. Odbor bo skrbel, da boste vsi dobro postreženi. Vstopnina samo 10c na osebo, kdor bo najbolj srečen, bo dobil \$5 nagrade.

Kot je bilo že pojasnjeno, bo trok odpeljal izpred Ivanškovega prostora, Wood in Cermak, ob 1.30 popoldne, izpred Slovenskega delavskega centra na 2301 S. Lawndale ob 1.45, od dvorane SNPJ na 27th in Lawndale ob 2. uri in od Harlema na Ogdenju ob 2.15 popoldne. Vožnja s trokom 80c v obe strani. Kdor se ne bo mogel peljati s trokom, se lahko pelje s busom od Pulaski rd. in Ogden ave. — tam se bus ustavi vsako uro (20 minut čez uro).

Torej zapomnite si: V nedeljo, 16. avgusta, na piknik društva št. 39 SNPJ!
Vinko Lečnikar, 39.

Odgovor na izjavo in zaobljubo
Chicago, Ill. — Ameriški paglavci imajo navado, kadar se spoprimejo kje na ulici, da tisti, ki je na vrhu, vpraša onega, ki je spodaj: "Do you give up?" ... Mojeja kolega Ivana Jontez ne sem vprašal, če se poda, ampak je to storil protovoljno. Se boljše bi bilo, ako se on ne bi oglašal o tej stvari, ki spada, kot sem že omenil, na smetišče!

V torkovi Prosveti z dne 10. avgusta je pa podal izjavo — ako bo kaj držala — da se glede tega ne bo več oglašil, na kar ga vese njegova lastna zaobljuba. Na tisto izjavo moram odgovoriti še tole: Ivan Podgoričan je bil agitator za Oglarjev dnevnik v Detroitu in Girardu. Ker je bil, mora biti Oglarjev list Enakopravnost "very good" in ker je Jontez tudi čelnikar in menda celo direktor, ne vem, čemu bi bil on zoper svoj list. Kar se mene tiče, sem le naročnik in ne smatram nikogar pri delniški družbi Enakopravnosti za svojega kolega. Precejšnja razlika med nama, ali ni? Posebno, ako se človek jezi na svoje kolege, s katerimi se je padšasil. Sedaj pa skuša priti nazaj v isti zelnik, iz katerega je izginil. In vsega tega naj bi bil kriv neki mož Barbič!

Nadalje — pajdašija z Ameriško Domovino in Pircem bi pristojala bolj Jontezu kot komu drugemu v metropoli! Zame je pa samo vprašanje: Kakšna je razlika med sedanjim urednikom "E." in prejšnjim (Ivanom)? Ne! Nisem ga nazival postopača, ker mi ni nikdar na nogo stopil, pač pa mi ne gre v glavo, zakaj postopa po Waterloo rd. in kaže, kakšno karto bo postal Barbič. Kajti meni ne pristaja tisti "stirinožec" z dolgimi uš-

es — jaz ne rigam. Pa naj Ivan pove kdo riga! Ne. Tudi pijanca nisem imenoval, saj tega ni treba izražati. Nikar poskušati osveževati spominov in ozadja, ker lahko razbijemo vsa ozadja in ospređja. Nikar ne prinašaj Pircu vedno v ospredje, kajti možak ti še lahko koristi. On včasih potrebuje dobrega urednika za Ameriško Domovino. Zakaj biti proti njemu, saj Pirc je "fajn" fant; on mene podpira, tako tudi njegov tiskar mr. Jadrnich: oba se vozita na štrikari, tako tudi rev. Hribar. Ko bi ti vedel kolikokrat sem že vozil te naše ljudi po St. Clairju! Kadar boš še pisal v Prosveto, lahko omeniš, da bodo čitatelji vedeli, da sem dobra duša, ker ne odrečem nikomur postrežbe na štrikari, ako jo potrebuje.

Naj omenim, da sem imel dopis v Proletarcu, katerega pa moj sobrat Jontez menda ne čita. In tudi tisti dopis se je razlikoval od ostalih.

Ja, ja, Ivan! Najprej ga udari, potem se pa jokaj. Ali se smem ampajati, ali še vedno ti lastuješ ta patent? O ne, ne bom se osmešil, ker imam izkušnjo od tebe, kako si se ti!

Frank Barbič, 53.

S stavke svilnih delavcev
Luzerne, Pa. — Da je stavka svilnih delavcev v tem okrožju učinkovita, so morali priznati tudi zagrizeni lastniki in pa njim naklonjeno časopisje, ki je priobčilo dne 11. avgusta vest, da so razen treh vse okoliške svilne tovarne zaprte.

Naša borba je dosedaj uspešna. Kompanija pa se joče, če bi ji bila dovoljena "zadostna" policijska protekcija, da ne bi zaprla tovarn. Toda to ni resnica. Tovarne so ostale zaprte pod velikim pritiskom stavkovnih straž oziroma piketnih linij in pa zato, ker je z nami sodelovalo organizirano delavstvo pod vodstvom CIO.



"To pa je že od nite — saj je našel svojo hišo."

tes tako naklonjena stavarjem kakor bi hoteli prikazati delodajalec. Res pa je, da ne nastopa tako brutalno kot v drugih krajih, kljub temu pa je že prišlo do manjših prask med strankami in policijo. Stefania Vratarič.

Plačane počitnice v ameriški industriji
Počitnice s plačo za industrijalne delavce postajajo čim dalje bolj popularne, kakor je razvidno iz nedavne izjave federalnega urada za delavske statistike. Približno 180 unijskih dogovorov vključuje pogoj, ki upravičuje delavce do takih počitnic. Letne plačane počitnice so v splošni rabi tudi pri zaposlenih prometnih družbah, v trgovini na drobno in v uradniških časopisov. Na drugi strani v mnogih industrijah skrajno sezonalnega značaja, v katerih se od časa do časa sploh ne dela, ni bilo načelo letnih plačanih počitnic pripoznano v istem obsegu, kakor v industrijah, ki zaposlujejo skozi leto.

Dolgoletna zaposlitve je predpogoj za plačane počitnice v mnogih industrijah. V splošnem se zahteva vsaj enoletno delo, predno si delavec zasluži pravico do počitnic s plačo, ali v velikem številu dogovorov se zahteva dve leti do pet let zaposlitve.

Kar se tiče dolgotrajnosti počitnic, je število dogovorov, ki določajo en teden počitnic, približno enak z onimi, ki določajo dva tedna. Najbolj običajna je unijska pogodba, ki določa, da vsi delavci po enem letu zaposlenja imajo pravico do enega tedna počitnic s polno plačo. V raznih slučajih je dodana določba, da po dveh letih službe je delavec upravičen do dveh tednov počitnic s plačo.

Počitnice se v splošnem dajejo tekom poletja, ali razni dogovori dovoljujejo počitnice le po zimi. Ob sestavljanju počitniškega programa se jemlje v ozir želja onega delavca, ki ima več let službe. Ako delavec, ki je upravičen do počitnic, zapusti svojo službo, ima pravico do tolike odškodnine v denarju, kolikor odgovarja počitnicam, do katerih bi bil upravičen.

—FLIS.

Uboga soproga
"Moja žena je res usmiljena vredna. Ima histerijo, nevrasteno, nevrastenijo, hipohondrijo, nervozo in hipotrofijo."
"Za pet ran boljših, in kje si je nabrala toliko bolezni?"
"V slovarju."
Kaj je megla?
Stiriletni Mariči je mama razlagala: Kadar dehuje, Bogce jo, in kadar sonce sveti, se Bogce smeje. Danes pa je bila megla in Marica je rekla vsa vesela: "Mama, danes pa — bogce kadi!"

Sonce se upira

Kakor kažejo dosedanja opazovanja računati med sedanjim viškom števila sonce peg z rekordom, kakršnega anali astronomi ne beležijo zlepa.

Ze lansko leto je znašalo število sončnih ožirnih skupin 495 nasproti 450 v maksimalnem 1917. Štiri izmed sedanjih skupin so po preko sončne plošče, ki so imele najmanj milijonov kvadratnih milj površine. V njihovih periodah so včasih opazovali pege, zemeljsko površino prekašale za 40 do 60-toda-letos nam sonce v tem pogledu nudi štiri več.

Sončne pege smatrajo dandanes za ogra običajne tvorbe kovinskih par, ki imajo v jimi silovitimi električnimi energijami vpliv na magnetno stanje naše zemlje. Nastajajo, še ne vemo natančno. Nekateri znanstveniki menijo, da ima sonce goste jedrse, se vrtil hitreje nego zunanje plinaste površine. Vrteče se jedro povzroča zato osrednji vrtil od katerega se tržejo manjši vrtilci, ki se bijejo do sončne površine in se nam tu kažejo v podobi peg. Ta teorija je verjetna, dar je pa niso še z ničemer dokazali. Gotovo to, da nastajajo pege po izrednih dogojah na soncu.

Statistični podatki kažejo, da povzročeno delovanje sončnih peg na zemlji vrsto pojavov. Ciklonarna vrtilčasta gibanja v sončni atmosferi imajo posebno v letih klmov za posledico izredno močne spremembe v povračju naših morij. To vpliva spet na me in na magnetska dogajanja na zemlji tem na potrebne in velikanske pojave. viharji in plime, nevihte, toče in poplave, tudi eksplozije v rudnikih gredo na očitedin sporedno z delovanjem sončnih peg.

Te motnje se uveljavljajo tudi pri človeških živilih. Kot neposredno posledico povečane delovanja sončnih peg so spoznali n. pr. čano razmnožitev nekih vrst živali, dalje tve žuželk in glodalcev, bohotnejšo rast r. i. t. d. Se bolj pa reagira na to človek s svoj živčevjem. Ni pretirano, če trdijo, da je večstvo v letih sončnih peg bolj razburljivo drugič, prav tako trdijo nekateri učenci, da je tudi divjanje raznih epidemij (kolera, gripa) v neki zvezi z dogodki na soncu. V dnevih, kadar dosežejo električni valji na soncu nenavadno stopnjo, je opaziti tudi večjo umrljivost, posebno zavoljo življenjskih bolezni.

To ni samo teorija, temveč spoznanje, ki temelji na mnogoletnih opazovanjih. Ta znanost človeka z dogodki v vesoljstvu se razša samo pri občutljivih osebah, temveč pri najbolj zdravih ljudeh, živilih in rastlin. Spremembe zračnega pritiska, dviganje ravnice iz zemlje, spremembe v zemeljsko električnih razmerah in jonizacijski pojavi v zraku dovedenju človeka in drugih bitij določeno.

Izdiranje zob brez bolečin

Strah pred zobozdravniki bo nekoliko uminil. Zobe bo mogoče odslej izdirati v hipnotični spancu — za sedaj je v neki londonski kliniki.

Pred velikim številom študentov medicine so te dni v tej kliniki napravili prvi poskus s tem načinom izdiranja zob, in sicer je poskusna oseba neka hipnotizirana ženska, čientka ni čutila nobenih bolečin niti med izdiranjem zob. Prej so jo nekako za večkrat hipnotizirali. Ko je šlo za resnično izdiranje zob, je bila v hipnotični spancu, ki jo je hipnotiziral večkrat roko čez čelo in senca in je zasnila.

Če bi se prepračil, ali je dovolj omanj, jo je operator večkrat zbudel z iglo v dnu Pacientka ni reagirala, in pri izdiranju zob je sledilo, ni skoraj nič krvavela. Ko je zobe izdiril, ji je hipnotizem vsugeriral, da operacije ne bo spominjala in tudi ne bo občutila bolečin izdiranja. Nato ji je položil roko čez čelo in ji s smehom zapovedal, naj se zbudi trenutku je vstala brez vsake pomoči in s smehom s stola. Samo precejšnja bolečina spominjala na operacijo, ki jo je bila pred predavanju, ki je sledilo temu poskusu eden izmed najodličnejših angleških zobozdravnikov sluščalcem dejal, da seveda ni mogel vsakogar hipnotizirati. Človek mora imeti malo medija, če neče postati neobčutljiv za bolečine med operacijo. Na noben način je takšne hipnoze ne smejo dogajati brez zdravniške nadzorstva. Čeprav hipnoza za zdravljenje namene ni še popolnoma raziskana, treba potrditi, da je za te namene na vsak način uporabna.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 13. avgusta 1917.)
Domače vesti. Dopisniki v Prosveti pradebatirajo o gibanju za jugoslovansko republiko.
Delavske vesti. Delavstvo v Angliji je razliralo in se izreklo za mednarodni delavski kongres v Stockholmu.
Svetovna vojna. Angličji pričeli uspešno padé pri Lensu. Kitajska je napovedala no Nemčiji in Avstriji. Papež predlaga zavojevanim državam.
Ruska revolucija. Kerenski, predsednik časne ruske vlade, je težko zbolel.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

PREJENJE OB SMRTI PATRIARHA VARNAVE

Trupce v Beogradu.

Trupce v Beogradu. — Srpski patriarh Varnava, ki je bil pred kratkim v Beogradu, je razburjenje doseglo svoj vrhunec. Na tisoče ljudi se je zbralo pred saborno cerkve, kamor so prenesli patriarhovo truplo, da se zvrste ob njegovem truplu, poljubljač občine ob krsti. Velika množica stoji vse dni pred cerkvi. Iz Slovenije se je pripeljal knez Pavle, da se pokloni umrlemu patriarhu. Ko pa je v noči na nedeljo hotel v saborno cerkve pravosodni minister Subotić, je množica zagnala silen vik in krič, češ da tak človek ne sme v cerkve k patriarhove mu truplu. Neki pravoslavni višji duhovnik je stopil k ministru in mu rekel, naj odide, češ da se je sam izobil iz srbske pravoslavne cerkve. Ko so naslednji dan ljudje opazili nekoga poslanc, ki je glasoval za konkordat, da se hoče vpisati v knjigo sozlatih izjav v patriarhiji, so ga ljudje spoznali, ga pretepli, metali v zrak, ga teptali in mu potrgali vsa obleko. Stezka je rešil poslanc neki duhovnik iz rok razkačene množice.

Pravoslavni duhovniki so se zbrali

Pravoslavni duhovniki so se zbrali v Beogradu. — Vlada je sporočila svetemu sinodu (škofje pravoslavne vere, vrhovni forum cerkve), da želi pokopati patriarha na državne stroške. Sinod pa je to ponudbo gladko odbil.

Veliko vprašanje je, kako bo

Veliko vprašanje je, kako bo s volitvami novega patriarha. Pravico do volitev imajo pravoslavni škofje, rektorji pravoslavnih bogoslovij in drugi, med njimi tudi vsi aktivni pravoslavni ministri. Ker sinod še zmerom vztraja na tem, da je treba vse pravoslavne ministre in poslance, ki so glasovali za konkordat, izključiti, je pač dvomljivo, ali naj imajo volilno pravico. Za izobčenje je treba le, da neko izjavo podpišejo vsi škofje, in nekateri so to že podpisali. Če store to val, bo vzeta tem ministrom tudi volilna pravica. Izvolijo se trije kandidati, kralj pa izmed treh izbere novega patriarha.

Položaj je zapleten, vlada je v

Položaj je zapleten, vlada je v hudih škripcih. Toda ne le, da ima sedanja vlada proti sebi ves sinod in skoraj vs pravoslavno duhovščino, tudi papeški nuncij (zastopnik, poslanik Vatikana) je poslal vladi protest, češ da se je o konkordatu razpravljalo v skupščini na žaljiv način. Vladni zagovorniki konkordata in celo sam vladni predsednik so poudarjali, da so konkordat podedovali od prejšnje vlade, s čimer hoče vlada reči, da ga ni sama sestavljala.

Patriarhov pogreb je bil v četrtek

Patriarhov pogreb je bil v četrtek 29. julija. Ker je bilo pričakovati demonstracij, je sinod oznanil vernikom, naj ob pogrebu ohranijo mir in ne žalijo svetih obredov.

Sedanja vlada se je torej zaradi

Sedanja vlada se je torej zaradi konkordata znašla v težkem položaju. Vlada, ki trdi, da je vlada sprave, ki hoče ustvariti mir v državi, ima proti sebi vse Hrvate, a konkordatom ima proti sebi pravoslavne Srbe. Če pa konkordat po vseh teh dogodkih le ne bi prodril, vsaj v tej obliki ne, bo pa dobila proti sebi še slovenski klerikalizem. Zato je razumljivo, da vladni predsednik

ni takoj izročil konkordata senatu

ni takoj izročil konkordata senatu v razpravljanje, ampak bo počakal, da se na obe strani pogovori in pogodi. Odveč je menda pripomniti, da se o teh dogodkih ne sme poročati v jugoslovanskem tisku.

Konkordat in cenzura. — O

Konkordat in cenzura. — O beograjskih dogodkih zadnje dni jugoslovanski tisk ne sme poročati več, kakor povedo uradna poročila. O dogodkih ob smrti patriarha Varnave (demonstracije, izgon pravoslavne ministra iz cerkve, kjer je ležal patriarh na odru) tisk sploh ne poroča. Selika množica stoji vse dni pred cerkvi, kjer je ležal patriarh na odru. Selika množica stoji vse dni pred cerkvi, kjer je ležal patriarh na odru.

Govorilci so bili izgnani iz Beograda

Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda.

Govorilci so bili izgnani iz Beograda

Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda.

Govorilci so bili izgnani iz Beograda

Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda.

Govorilci so bili izgnani iz Beograda

Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda. — Govorilci so bili izgnani iz Beograda.

Mirovne demonstracije v New Yorku

Minnesotaški governer vodja parade

New York. — (FP) — Več ko 20,000 ljudi se je udeležilo mirovnega pohoda, katerega je aranzirala Ameriška liga proti vojni in fašizmu. Parado je vodil Elmer A. Benson, farmer-laborit in governer Minnesote. Med pohodniki so bili progresivci, unionisti in profesionalci, ki so pozivali na boj proti vsem silam na svetu, ki ogražajo mir.

Governerja Bensona, ki se je postavil na čelo parade, je spremljal B. A. Whitney, direktor

Governerja Bensona, ki se je postavil na čelo parade, je spremljal B. A. Whitney, direktor vzgojnega in reziskovalnega biroja bratovščine železnikih spremnikov. Governer je na masnem shodu, ki se je vršil pozneje, dejal, da se ne bo vpisal v armado, če se bo Amerika zapletla v zunanjo vojno. To je storil v svetovni vojni, ko se je Amerika pridružila zavestnim državam pod geslom, da gre v boj za ohranjanje demokracije. Dalje je rekel, da nevarnosti, da se Amerika zaplete v vojno, se ne sme podcenjevati, kakor da take nevarnosti ni. Člane Ameriške lige svobode je obdoličil svezve s fašisti v Evropi in izjavil, da politično upanje v Združenih državah je farmarsko-delavska stranka.

Demonstrantje so v pohodu nosili zastave z napisi: "Hitler

Demonstrantje so v pohodu nosili zastave z napisi: "Hitler v Mussolini naj držita roke proč od Španije!" "Hitler hoče vojno, Nemčija pa hoče mir." Velik napis, ki so ga nosili člani španko-ameriške grupe, se je glasil: "Spaneko ljudstvo pozdravlja ameriško ljudstvo, ki podpira španko demokracijo." Drugi so se glasili: "Pomagajte nam v borbi proti fašističnim morilcem." "Fordizem je fašizem" in "Borimo se proti vojni in fašizmu."

Burbonci z juga proti mezdnemu osnutku

Washington. — Burbonci z juga si na vse načine prizadevajo, da preprečijo predložitev zakonskega osnutka glede minimalnih plač in maksimalnega delovnika nižji kongresni zbornici. Osnetek se nahaja bilo, plamen je bušil iz trgovine. Tako so prihiteli na pomoč sosede. Prva je prihitea Sumijeva gospa, ki ima v hiši mesarjico, pa je planila v trgovino po svoja dva otroka, ki ju je oba rešila iz lokala. Nekdo drugi je rešil trgovko, Blejčan je sam planil na ulico, nakar so zapri rolo, ker so naboji še vedno pokali in je bila nevarnost za pasante. Poklicani gasilci so pogasili ogenj, ki je nastal v trgovini. Zdravnik Bežek je pregledal vse štiri ranjence. Najhuje opečena je 6-letna Sumijeva hčerka, ki so ji zgoreli vsi lasje. Prepeljali so jo v bolnišnico. Tudi Blejčan je dobil hude opekline, a se je s takšnim odpeljal domov. Sumijev 3 letni fantek ni bil poškodovan nič, le ves je bil črn od dima. Trgovka Omerzova je dobila opekline na rokah. Trgovina je zelo razbita. Sreča je še, da ni prišel ogenj do vsega razstreliva, ker bi steer tudi hišo porušilo.

Eksplodira v kranjski trgovini.

Eksplodira v kranjski trgovini. — Dne 28. julija zvečer okrog 8. ure je nastala v trgovini trgovke Omerzove v Kranju huda eksplozija. Takrat so bili v trgovini trgovka Omerzova, dva Sumijeva otroka in neki Blejčan, ki je prišel kupovat rakete. Najbrže je hotel preizkusiti vžigalno vrstico, pa jo je prižgal, pri tem pa so eksplozirale še ostale rakete, ki so ležale na pultu. Tej prvi eksploziji je naslednji hip sledila druga, ko se je vnelo tudi drugo razstrelivo v trgovini: amonjak za lovske puške, naboji s krogli in itd. Izlože je raz-

pred osemko za dnevni red, v katerem je deset demokratov in štirje republikanci. Burbonski junjaki si prizadevajo, da osnetek tudi ostane pred tem osedkom, pred katerega morajo iti vsi zakonski predlogi predno pridejo pred zbornico. S tem blokiranjem ga skušajo ubiti vsaj v tem zasedanju.

Američani pridno plačujejo za vojno

Svetovna vojna stane deželo že nad 60 milijard

Washington. — Dasi je vojna največji luksus, ki si ga težko privoščiti bogata Amerika, se vlada vseeno pridno pripravlja na novo klanje. Zadne dni je predsednik zopet sankcioniral gradnjo dveh nadaljnjih novih bojnih ladij, ki bosta stali težke milijone.

Kongres je zopet pokazal svojo generoznost do veteranov španske vojne in jim zvišal pokojnino. Zvišanje je pobijal kongresnik John M. Costello iz Californije, češ da je nevaren precedent, ker bodo zvišanje zahtevali tudi veterani svetovne vojne.

"Svetovna vojna stane Ameriko že več ko 60 milijard dolarjev," je rekel Costello. "In ako apliciramo določbe tega zakona tudi na veterane svetovne vojne, tedaj bi k dosežanjim stroškom dodali nadaljnjih 20 milijard. Veteranski stroški svetovne vojne že stanejo vlado 12 milijard dolarjev."

O španski vojni, s katero je Amerika "osvobodila" Kubo in Filipine, je kongresnik Costello rekel, da je stala \$582,000,000, toda vlada je veteranom te vojne izplačala do 30. septembra 1932 \$715,921,864. Zadnje dni pa je veteranaka administracija vlade poročala, da je od civilne vojne do 31. maja t. l. vlada že izplačala veteranom ogromno vsoto \$21.993,632,268.

Kongresnik M. J. Maas iz Minnesote je zagovarjal povlačenje pokojnine s stališča, "da ga veseli, ker nas pensije stanejo toliko, da boli. Upam, da bo nas toliko bolelo, da bomo dvakrat premislili predno se bomo podali v novo vojno." Mrzljivo oboroževanje pa ne pokaže, da se je Amerika kaj naučila iz zadnje svetovne vojne, čeprav jo stane že nad 60 milijard. Vzrok tega je, ker so v oboroževanju in tudi

Staraška Narodna Podporna Zbota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR

UPRAVNI ODBOR:
Vincent Calihar, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradubak, pomoč. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Klomak, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melak, srednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrič, prvi podpredsednik.....660 Russell Ave., Johnston, Pa.
Frank Butka, drugi podpredsednik.....823 E. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Pathay, Jr., prvi distriktni podpredsednik.....Box 227, Strabane, Pa.
Camillus Karnick, drugi distriktni podpredsednik.....3387 W. 63th St., Cleveland, Ohio
John Klomak, tretji distriktni podpredsednik.....414 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tomac, četrti distriktni podpredsednik.....Box 434, Wabashburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:

Matth Petrovich, predsednik.....133 E. 181st St., Cleveland, Ohio
Vincent Calihar.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Klomak.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melak.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Joseph Kapan.....414 Todd St., La Salle, Ill.

FOROTNI ODBOR:

John Geriak, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Butka.....18511 Minnoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Sulzer.....Box 27, Armo, Kansas
Frank Vratarič.....315 Towner St., Loson, Pa.
John Trštel.....Box 257, Strabane, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Zalta, predsednik.....2601 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Frank Malaga.....33 Westlake Ave., Penn, Illinois
Ellen Medvedek.....16288 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

v vojni sami veliki profiti. In dokler bodo veliki profiti, bo tudi vojna privlačna vsaj za profiterje, ki imajo končno besedo.

"Pesem CIO" rekordirana

New York. — Pevski zbor krojaške unije ILGW je rekordiral "Song of the CIO," katero je spisal in izdal Tom Morrow, ki je psevdonim nekoga znanega ameriškega skladatelja. Pesem je rekordirana na dveh straneh 12 palcev velike plošče. Avtna unija UAWA je takoj naročila sto plošč za krajevne unije.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Dobro ve
Oče zelo rad poučuje svojega sinčka in ga časih seveda tudi pokara. Tako je bilo na primer zadnjič, ko se je vrnil s nekoga pretepa ves raztrgan domov:
"Fej!" mu je rekel. "Ti si pa res pajsek!"
Potem pa se je spomnil:
"Ali sploh veš, kaj je pajsek?"
"O, da," je akesano odvrnil sinček. "Vem. Prašičev otrok."

Professor v avtobusu
Professor Komar stopi v prepoln ayto. Neko dekletce skoči hitro s klopi in mu ponudi svoj prostor.
"Hvala lepa," pravi profesor. "Kako se pa piše?"
"Jelka Komarjeva, oče!"

V JUGOSLAVIJO SAMO 7 DNI
Za potujete na skupnih parnikih:
BREMEN « EUROPA
Brzi vlak od Bremena in Europu v Bremenu
haven zajamej udobno potovanje do Ljubljane.
Ali potuje s priljubljeno oborožitvijo:
COLUMBUS
HANSA « DEUTSCHLAND
HAMBURG « NEW YORK
Izborne teletistične zvezje od Cherbourg, Bremena ali Hamburga.
Pomagali vam bomo preskrbeti vsa, za obisk ali preselitev vaših evropskih sorodnikov.
Za potovanja vprašajte lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL.

Plačujte za vaš refrigerator na ta način, da
RABITE "COIN BOX" KUPNI NAČRT, ZA VSE 4

Kupite Frigidaire, General Electric, Westinghouse ali Servel Electrolux, plinski refrigerator, na mali dnevni znesek, ki ga boste spustili v skatfjo vsak dan, novec po "Coin Box" načrtu.

To je "Coin Box"
v katero denete par nikljev na dan — obratuje avtomatično, in novci, ki jih davate v bokso, se zaračunavajo na račun kupa.

● Tukaj je način, ki napravi kup refrigeratorja pripristo stvar in lahko za vas. Izberite si Frigidaire, General Electric, Westinghouse ali Servel Electrolux iz velike izbire modelov, na katere se aplicira ta načrt. *Nič ne plačate doli* ... samo spustite vsak dan par nikljev v merilo "Coin Box" skatfjo za novce, to vam da 24 urno uporabo. Ti novci, ki jih denete v to bokso, se potem aplicirajo na kupni račun. Pomislite si na ugodnost tega načrta! Vi lahko tako malo plačate, le tri niklje na dan za novi refrigerator.

Poslužite se prilike tega liberalnega načrta sedaj. Obiščite vašo lokalno Public Service trgovino še danes.

PUBLIC SERVICE COMPANY
OF NORTHERN ILLINOIS

Trgovci v vaši okolici vam nudi tudi fino vrednost in liberalne pogoje na avtomatične refrigeratorje. Obiščite njegovo trgovino še danes, sedaj.

Vodje demokratov v senatu. Od leve na desno: Pat Harrison, podpredsednik John N. Garner, ki se je obrnil proti Rooseveltu, in Alben W. Barkley, formalni vodja demokratske večine v senatu.

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s oplogom - Poslovenil Vladimir Lovčič

"Brat Ivan je danes povabil Dmitrija v gostilno?" je naglo vprašal Aljoša, kakor da hoče že enkrat slišati.

"Tako je."

"V gostilno 'Prestolnico', na trgu?"

"Prav tjakaj."

"To je kaj mogoče," je ves razburjen vzkliknil Aljoša. "Hvala vam, Smerdjakov, novica je važna, takoj pojdem tja."

"Ne izdajte me," je rekel Smerdjakov za njim.

"O ne, v gostilno bom stopil kakor po naključju, ne skrbite."

"Kod pa greste, saj vam odprem vrata," je viknila Marja Kondratjevna.

"Ne, rajši pojdem spet čez plot, tod je bliže."

Novica je bila strašno pretresla Aljošo. Z vso naglico jo je ubral proti gostilni. Stopiti v gostilno v samostanski obleki je bilo zanj sicer nesposobno, zato pa je mogel vprašati po bratih s stopnic in ju poklicati venkaj. Toda komaj je bil prišel do gostilne, se je že odprlo eno izmed oken in brat Ivan sam mu je viknil na cesto:

"Aljoša, ali lahko takoj zdajle prides noter k meni ali ne? Strašno veliko uslugo mi storiš."

"Drago volje, samo tega ne vem, kako naj v svoji obleki ..."

"Saj sedim v posebni sobi, kakor nalašč; pojdi na pomol pa ti skočim naproti ..."

Cez minuto je sedel Aljoša zraven brata. Ivan je bil sam in je obedoval.

III Brata se seznanita

Toda Ivan ni bil v posebni sobi. "Soba" je bila samo prostor pri oknu, ograjen z zaslonom, a vendar tako, da drugi ljudje niso mogli videti gostov, ki so sedeli za njim. Ta soba je bila prva pri vhodu; ob stranski steni je stal bufet in strežaji so vsak trenutek švigali po njej. Edini gost je bil neki starček, v pokojnem ofrir, ki je v kotu pil čaj. Zato pa je vladal po ostalih sobah gostilne ves običajni gostilniški hrup; alikali si klicanje gostov, pokanje zamaskov, trkanje biljardnih krogel in bucanje orgel. Aljoša je vedel, da ni Ivan skoro nikoli zahajal v to gostilno in da vobče ni prijatelj takih krajev; po tem takem, je pomislil sam pri sebi, je prišel semkaj je zato, da se sestane z bratom Dmitrijem, kakor mu je sporočil. In vendar — brata Dmitrija ni bilo videti.

"Naročim ti juhe ali česarkoli, saj menda ne živiš ob samem čaju," je vzkliknil Ivan, očitno strašno vesel, da je zvilbil Aljošo semkaj. Sam je bil še poobedoval in je pil čaj.

"Prav, naroči mi juhe in potlej tudi čaja, lačen sem postal," je veselo rekel Aljoša.

"Pa višnjeve mezge? Tu jo imajo. Ali še več, kako si kot majhen deček pri Poljenovu rad jedel višnjevo mezgo?"

"Da to še pomniš! Pa daj tudi mezgo, še vedno jo imam rad."

Ivan je pozvonil strežaju ter naročil juho, čaj in mezgo.

"Vse še pomnim, Aljoša, spominjam se te do tvojega enajstega leta — meni je bilo takrat petnajst let. Petnajst in enajst, to je taka razlika, da bratje v teh letih nikoli niso tovarjali. Niti tega ne vem, ali sem te imel rad. Ko sem odšel v Moskvo, se te prva leta vobče nisem spominjal. Potlej, ko te je samega zaneslo v Moskvo, sva se menda enkrat samkrat neke srečala. In tukaj, vidiš, živim že četrti mesec, pa doslej še nisva izpregovorila besedice med seboj. Jutri odpotujem, in ko sem sedel tukaj sam, sem pravkar pomislil: kako bi neki napravil, da bi ga še videl in se poslovil od njega — pa si prišel mimo."

"Ali si me zelo želel videti?"

"Zelo. Rad bi, da se seznaniva enkrat za

vselej, jaz s teboj in ti z menoj. In da se obem posloviiva. Po mojem mnenju je najbolje, da se ljudje seznanijo pred ločitvijo. Videl sem, kako si gledal name vse te tri mesece, nekakšno neprestano pričakovanje je bilo v tvojih očeh in prav tega ne morem prenesti, zato se ti tudi nisem približal. Toda na koncu sem se te naučil spoštovati, češ, to je človek, ki stoji na trdnih nogah. Pomni, da govorim resno, čeprav se zdajle smejem. Saj stojiš na trdnih nogah, ali ne? Take trdne ljudi imam rad, pa naj stoje na čemerkoli in naj bodo tudi taki majhni poniglavci, kakor si ti. Tvoj pričakujoči pogled mi ni bil proti koncu prav nič več zoprni; narobe, kar zaljubljen sem se nazadnje v tvoj pričakujoči pogled ... Zdi se, Aljoša, da me imaš rad, sam Bog si ga vedi zakaj?"

"Rad te imam, Ivan. Brat Dmitrij pravi o tebi: Ivan je grob. Jaz pa pravim: Ivan je uganka. Se vedno si uganka zame, a nekaj sem si zdaj že raztolmačil pri tebi, čeprav šele davi!"

"Kaj neki?" se je zasmel Ivan.

"Samo da se ne uješis!" se je zasmel tudi Aljoša.

"Nu?"

"To, da si prav takšen mlada človek kakor vsi ostali trindvajsetletni mladi ljudje, prav takšen mlad, čisto mlad, svež in sijajen dečko, nu, rumenokljunček, z eno besedo! Menda te nisem prehuo razžalil, kaj?"

"Narobe, iznenadil si me s točnostjo svojih besed, je veselo in vroče vzkliknil Ivan. "Ali verjameš, da sem po najlnej današnjem svidenju pri njej sam pri sebi premišljeval samo o tem, o svojem trindvajsetletnem rumenokljunčevu, ti pa si to zdaj do plíce uganil in prav s tem prišel razgovor. Prejle sem sedel tukaj in — vsaj kaj sem si rekel na them: tudi če ne bi veroval v življenje, če bi izgubil vero v drago ženko, če bi izgubil vero v višji red stvari, če bi se celo uveril, da je vse to narobe, nekakšen preklet in peklenški kaos, da, če bi me zadele vse grozote človeškega razočaranja — živeti bi hotel vendarle, in ker je že tako, da sem prišel do te čaše, se ne odigram od nje, dokler je ne zmorem do dna! Sicer pa, kadar mi bo trideset let, bom gotovo vsega čisto od sebe, tudi če je še ne bi bil izpraznil, in bom odšel ... kdo ve kam. Do tridesetega leta pa, to trdno vem, bo moja mladost vse premagala — vsako razočaranje in vsak stud do življenja. Velkokrat sem se vpraševal, ali je na svetu tak obup, da bi mogel ukrotiti v meni to beano in morda že kar nesposobno žejo po življenju, in sem spoznal, da menda ni takega obupa, to je, spet samo do tridesetega leta, zakaj potlej se mi samemu ne bo več moglo, tako se mi vsaj vidi. Nekateri sušični, smrkavi moralisti, zlasti pesniki, pravijo časih, da je ta žnja po življenju nizknota. Seveda, v nekaterem pogledu je to karamazovska črta, to je res — ta žnja po življenju, ki se na nič ne ozira in ki vsekako tiči tudi v tebi; toda zakaj naj bi bila podla? Sredotežne sile je na naši premičnici še strašno mnogo, Aljoša. Meni se hoče živeti — in živim, čeprav v nasprotju s logiko. Kaj za to, da ne verujem v višji red stvari; vzlic temu mi je drago lepo lističe, ko se spomladi razvija, drago mi je sinje nebo, drag mi je kdaj pa kdaj kak človek, ki časih — verjemi ali ne verjemi — sam ne veš, zakaj ga ljubiš, in drago mi je nekatero človeško dejanje, ki si morda že dayno prestat verovati vanj, a ga iz stare navade vendarle v arcu spoštujem. Evo, juho so ti prinesli, jej in dobro naj ti tekne. Juha je imenitna, izvrstno je pripravljajo. V Evropo sem namenjen, Aljoša, kar odtod krenem na pot; saj vem, da pojdem samo na pokopališče, a to je zame najdražje, naj-najdražje pokopališče, vidiš! Tam ležijo dragi po-

(Dalje prihodnjik.)

"Stavka" bolj odraslih šolarjev v New Yorku. Dečki piketirajo proti upravi mestnega igrišča, ki je namenjeno le za majhne otroke, kateri lahko zlezajo skozi odprtino na levi, ne da bi se pripognili. Bolj odrasli otroci stavkajo proti tej restrikciji.

ga Pariza, Pariza iz leta 1937 ... prav za prav čudno, da ni še nihča izmed konkurentov na to mislil. Resnično našli ste Kolumbovo jajce. 'Elizejske poljane' — ta naslov sprejem!

"Stroški za vožnjo s podzemeljsko železnico: devetdeset santimov," je stvarno pripomnil Lucijan.

"V redu!" je zadovoljno pribil gospod Dullin.

"Pohajkoval sem po Kleberjevi aveniji. In sreča mi je bila naklonjena. Prav tedaj, ko sem šel mimo nekega velikega hotela, mi je prišla ... ne, je priplovila mimo neka dama ... dama, ki je bila tolikanj očarljiva, da bi moral biti pesnik, tako bi hotel popisati njeno milino. Prav velika dama, hkratu pa drobno dekle ... prava Venera. Toda dovolj o tem! Sel sem za njo, priznam pa, da bi nikoli ne imel toliko poguma, da bi jo ogovoril. Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Zavela je čez ulico — in tedaj sem opazil, da stopa zatopljena v misli prav pod neki z neznansko naglico drveč avtomobil. Izprevidel sem nevarnost ... planil sem za njo ... in jo v poslednjem hipu potegnil nazaj. Zahvalila se mi je z očarljivim nasmehom. Znanje je bilo sklenjeno! Američanka je, po svetu potuje, in Lillian ji je ime. Po kratkem obotavljanju je sprejela moje vabilo za izlet v Bulonjski les. Pila sva čaj pod cvetočimi kostanji ... malo sva se spreholdila ... mračilo se je že ... in potlej ... sam sem se prestrašil svoje predrznosti ... sem jo zdajci prišel nase in jo strastno ljubil. Vrnila mi je poljub ... in ... ime novega parfuma se mi je zasvetilo v glavi: 'Poljub v mraku!'

Gospod Dullin je za trenutek zapri oči: "Poljub v mraku," je uživanje ponovil. "Da, to ime bi znalo pričarati prikazni ... spomine ... pričakovanja ... 'Poljub v mraku' sprejem!"

"Stroški za čaj in taksi: sedemdeset frankov!" je pripomnil Lucijan spet popolnoma stvarno.

"V redu!" je prikimal gospod Dullin.

"Drugi dan popoldne sem jo obiskal v hotelu. Dovolili mi boste, da te prelestne ure samo bežno omenim." Je nadaljeval mladi mož, "zakaj doživljaj, ki so tako čudovito lepi, se ne smejo onečastiti s tem, da jih še komu drugemu povemo. Naj vam bo dovolj, da mi je spomin na te lepe ure zbudil takle predlog za vas: 'Plameneča strast'."

"Preimnitno!" Tudi Dullinovo navdusenje je strastno vzplamtelo. "V mislih sem že zmešal vse opojne vonje ... težko ... sladko ... razburjačo! Čestitam vam, mladi mož! 'Plameneča strast' sprejem."

"Orhideje, ki sem jih prinesel Lilliani, so stale tri sto dva in šestdeset frankov."

"Hm ... ali bi z vrtnicami ne bili tudi opraviili?" je menil nekam hladneje tovarnar.

"Kaj pa mislite!" je očitaloče vzkliknil Lucijan. "Vse druge cvetlice bi bile za to čarobno bitje prevakdanje."

"Morda imate prav!" je pri-trdil gospod Dullin.

Lucijanov obraz se je stemnil. "Zdi se, da je zakon večno-

sti tak, da je vsaka velika sreča samo kratka. Včeraj je morala moja oboževana Lillian zapustiti Pariz. Nikoli ... in če bom živel sto let ... ne bom pozabil bolesti, ki me je obšla, ko sva se poslovljala na pristanišču v Cherbourgu. Lillian je bila odšla že na ladjo, tedaj je pa zdajci planila spet nazaj, objela me je in zahtela: 'Ostani mi zvest!' in te besede sem izbral za naslov četrtega parfuma!" je menil Lucijan, boreč se s solzami.

Tudi gospod Dullin si je na skrivaj otrl solze. "Naj vam bo v tolažbo, dragi mladi prijatelj, da mi je tudi 'Ostani mi zvest' všeč."

"Vožnja do Cherbourga in nazaj poleg malenkostnih izdatkov me je stala pet sto dvajset frankov," je spet stvarno pribil Lucijan.

Šef tvrdke Dullin & Co. je bil še zmerom tako ganjen, da se mu še ta znesek ni zdel previsok ...

"Na vso žalost se pa Lillian ni vrnila na ladjo. Rekla je, da me za nič na svetu ne more zapustiti. Vrnila se je z menoj v Pariz; ni se umaknila iz moje bližine, temveč me je rotila, naj jo vzamem za ženo."

"No in?" je menil gospod Dullin, "saj vam je bila vendar na moč všeč!"

"Kaj hočete, ko sem pa že oženjen," je žabostno odgovoril mladi mož. "Ko je Lillian izvedela resnico, je divjala in rohnela, naposled mi je pa zažugala s skandalom. Šele moj odvetnik jo je s čekom za deset tisoč frankov nekoliko potolažil ... Prepričan sem, da mi boste vrnili tudi ta izdatek."

"Ali ste iz uma!" je vzkpkel gospod Dullin. "Deset tisoč frankov ... to je že kar smešno ... Za tale sinji hlap!"

"Sinji hlap!" je kakor elektriziran vzkliknil Lucijan. "To je kakor nalašč ime vašega novega izrazito moškega parfuma, ki si bo viharno osvojil ves Pariz!"

Gospod Dullin je kratek hip premišljal, potem je pa iztrgal ček iz knjižice, napisal znesek in ga izročil Lucijanu: "Nate ... tudi 'Sinji hlap' kupim ... In še deset tisoč frankov stroškov vam plačam. Zdaj se mi pa brž izgubite. Svoje nove parfume bom odslej rajši kar sam doživljal ..."

Zanesljiv toplotmer

Zdravnik je naročil ženi kupi za svojega bolnega toplotmer, da bo videla, ali kaj vročine. Bolnikova žena ni dosti razumela na fiziko kupila barometer.

Drugi dan jo je vprašal zdravnik, kako se bolnik počuti, bil je naslednji odgovor: "Vlažno in vetrovno!"

Učitelj: "Ali mi lahko kaj o kesanju?"

Janezek molči.

Učitelj: "Nu, na primer, doma kaj razbil, kaj te je potem?"

Janezek: "Strah pred papirjem."

Mihca boli vrat in joku strica ga tolaži in pravi: "Nič ne maraj, Mihca, si, kako bi te šele bolelo, če bi žirafa!"

Janezek pride iz šole dom joče.

"Zakaj jočeš?" ga vpraša ma.

"Ker mi je Drečje povedalo dobi od svoje mamice tri piškote, kadar joka!"

— Kaj pa je zdaj s tistimi ti je vsak dan prinalal cvetličarico.

— Vzel je cvetličarico.

Ima prav

"Tako, otroci, zdaj sem dokazal, da je zemlja okrog Jenko, pogled—recimo, da na Slovenskem trgu kopati in koplješ in koplješ, na globlje—kam prides nazaj? "V blaznico na Studencem spod učitelj."

Lucijan doživlja parfume

Napisal F. Feber

Gospod Marcel Dullin, šef svetovnoznane tovarne parfumov "Dullin & Co" je povabil Lucijana, naj sede.

"Priporočili so mi vas kot mladega človeka, ki ima bujno domišljijo in odlične domisleke," je dejal, ponudivši obiskovalcu cigareto. "Pripravljen sem, da vas preiskusim ..."

"V posebno čast mi bo, ako bom lahko koristil tvrdki, ki cenijo njene izdelke elegantne dame vsiega sveta," je vljudno odgovoril Lucijan.

"Ki so jih cenile ..." je zaskrbljivo popravil gospod Dullin. "Nočem vam skrivati, da nas je konkurenca že prekosila, da naša prodaja počasi, vendar stalno pada. Ne morda zaradi tega, ker bi bili naši izdelki postali slabši, saj jih izdelujemo še zmerom s prav tako skrbnostjo kakor pred osemdesetimi leti.

Toda moji ljudje so menda toliko nesodobni, da si ne morejo izmisliti takšna imena za parfume, ki bi s svojo sugestivnostjo ženske kar prisilila, da jih kupijo."

Lucijan je trenutek premišljal. "Morda je to zaradi tega, ker lačejo vaši gospodje imena v potu svojega obraza za pisalno mizo, namesto da bi jih doživljali."

"Doživljali?" Tovarnar se je zdel malo začuden.

"Takšna je namreč moja metoda," je dejal Lucijan. "Zdi se mi, da je treba simbolno ime, ki od njega kar veje skrivnostno vablivo čar opojno sladkega ali opojno trpekega vonja ... da je treba to doživeti ... Kajpak s kakšno lepo žensko ..."

"Utegnete imeti prav, mladi prijatelj," je poln upanja vzkliknil gospod Dullin. "In kakšne so vaše zahteve?"

"Dva tisoč frankov za vsako ime, ki ga sprejmete!"

"Drži!"

"Vrhu tega kajpak še stroške?"

"Da! Za vojno je treba denarja. Za doživetje tudi."

Previdni trgovec, ki se je oglasil v gospodu Dullinu, je svetoval opreznost. Malo je pomislil, potlej je pa rekel: "Naj bo, mladi prijatelj. Na delo! Doživljajte!"

Teden dni kasneje se je Lucijan spet oglasil pri svojem novem delodajalcu.

"Nu?" je hlastno vzkliknil gospod Dullin. "Ali ste našli senzacijo, ki jo potrebujem?"

"Prinašam vam predloge. Ali so senzacije, o tem boste odločili vi," je skromno odgovoril mladi mož. "Pripovedoval vam bom vse po vrsti." In začel je: "Sedel sem v podzemeljsko železnico in sem se odpeljal do postaje Etoile. Ko sem stopil na cesto, me je prešinila prva ideja: Elizejske poljane."

"Elizejske poljane?" Tovarnar je nagrbnil čelo. "Prav za prav nič izvrstnega ... To se pravi ... obraz se mu je razjasnil, ... morda je pa prav v tem prednost. 'Elizejske poljane' ... tako rekoč pojem nove-

HUMOR

Strokovnjak

Gospodinja je nekoč vprašala svojega gosta, kakšne šole ima.

"Konservatorij sem napravil, gospa," ji je povedal.

"Tako? Potem boste pa lahko povedali, kako se delajo konserve."

Potni list

Treska pride po potni list. Uradnik ga ogleduje in piše: oči sive, lasje svetli, obraz okrogel, usta navadna ...

"Ali imate kakšen poseben znak?" vpraša nato strogi uradnik.

"Ali morate to vedeti?"

"Seveda! Utegne se zgoditi, da bi vas na primer kje do smrti povozili, pa bi mogli samo s kakšnimi posebnimi znaki dognati vašo istovetnost."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali načlane \$0,30 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmanta \$1,20 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, nek, je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6,00	Za Cicero in Chicago je ... \$1,00
1 tednik in ... 4,90	1 tednik in ... 1,00
2 tednika in ... 2,60	2 tednika in ... 1,00
3 tednike in ... 2,40	3 tednike in ... 1,00
4 tednike in ... 1,30	4 tednike in ... 1,00
5 tednikov in ... nič	5 tednikov in ... 1,00

Za Evropo je ... \$9,00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto deparja ali Men Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahveljal sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako dolgo naročen na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu list in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storite, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnin.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2)..... Čl. družina št.....

3)..... Čl. družina št.....

4)..... Čl. družina št.....

5)..... Čl. družina št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za vselice in shode, vizitnice, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANE S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas poželjno daje vodstvo tiskarne. Cene sveta, unjako delo prve vrste.

Pišite za informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Tel. (on Rockwell) 4904
CHICAGO, ILL.

Tam ne dobe a, kaj bi tuš van ustnoma poudariti